Мобінг в освітньому середовищі

Уперше явище описав на початку 80-х рр. німецький фахівець в галузі індустріальної психології Хайнц Лейманн

Мобінг, іноді Моббінг

(від англ. mob – юрба) – систематичне цькування, психологічний терор, форми зниження авторитету, форма психологічного тиску у вигляді цькування співробітника у колективі

Причини мобінгу

- **Ви – новий член колективу**, і вам не раді (ви зайняли місце людини, яку любили і не хотіли її звільнення; хтось хотів обійняти посаду, яка дісталась вам; колеги відчувають ваш потенціал і не хочуть вашого просування по кар’єрних сходах; ви не приймаєте правила, встановлені в колективі).

- **Ви давно працюєте в колективі** й раптом почали відчувати себе небажаною персоною (можливо, вас хочуть звільнити; ви перешкоджаєте чийомусь кар’єрному зростанню; ви – неординарна особистість, яка своєю зовнішністю чи поведінкою дратує оточуючих; у вас занижена самооцінка і ви все сприймаєте буквально).

- **Мобінг з боку адміністрації** (у неї більше повноважень і інструментів для психологічного тиску на вчителя). Такий мобінг може відбуватись із особистих мотивів.

Але завжди слід пам’ятати, що реакція на нашу поведінку є відповіддю на те, що відбувається. Ми власними вчинками можемо провокувати неприйняття. Не так часто жертвою мобінгу стає привітна і доброзичлива людина.

Наслідки мобінгу

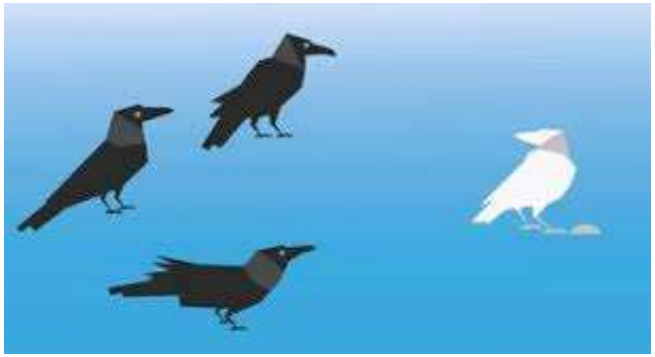

- Мобінг призводить до серйозних психологічних та психосоматичних захворювань, які роблять людину безсилою і руйнують її самооцінку. Виникають проблеми зі здоров’ям (людина страждає на головні болі, має проблеми зі сном, панічні атаки, депресію).
- Мобінг має ефект доміно, адже негативно впливає не лише на жертву, але й на її найближче оточення – сім’ю, друзів, колег.
- Учительський мобінг ще й згубно впливає на учнів (вчителі перестають бути уважними, терплячими, толерантними й турботливими щодо своїх учнів).

7 грудня 2022 року Президент підписав Закон **від 16.11.2022 р. №2759-IX** "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії порушенню прав у сфері праці"

Мобінг (цькування) - це систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою зміни або припинення ним трудових прав та обов’язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій; створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність.

Штрафи за мобінг

- накладення штрафу від 100 до 150 н.м.д.г. **(1700 до 2550 грн);**
- або громадські роботи на строк від **20 до 40 годин;**
- за таке ж порушення, вчинене групою осіб, або повторний випадок цькування протягом року – штраф від 200 до 300 н.м.д.г. **(3400 до 5100 грн)** або громадські роботи **від 40 до 60 годин.**

Формами психологічного та економічного тиску, зокрема, є:

- створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери (погрози, висміювання, наклепи, зневажливі зауваження, поведінка загрозливого, залякуючого, принизливого характеру та інші способи виведення працівника із психологічної рівноваги);
- безпідставне негативне виокремлення працівника з колективу або його ізоляція (незапрошення на зустрічі і наради, в яких працівник, має брати участь, перешкоджання виконанню ним своєї трудової функції, недопущення працівника на робоче місце, перенесення робочого місця в непристосовані для цього виду роботи місця);
- нерівність можливостей для навчання та кар’єрного росту;
- нерівна оплата за працю рівної цінності, яка виконується працівниками однакової кваліфікації;
- безпідставне позбавлення працівника частини виплат (премій, бонусів та інших заохочень);
- необґрунтований нерівномірний розподіл роботодавцем навантаження і завдань між працівниками з однаковою кваліфікацією та продуктивністю праці, які виконують рівноцінну роботу.

Мобінг у цифрах

Страждають від мобінгу:

У США – кожен 3-й вчитель.

У Туреччині – 7 із 10 вчителів.

У Польщі – кожен 10-й вчитель.

Як запобігти мобінгу? Поради.

Якщо ви жертва цькування:

1. Не грайте з колегами «у мовчанку». На їхні нападки спробуйте відповідати жартами.
2. Не панікуйте, через плітки вас не звільнять з роботи. Якщо директор закладу вимагає від вас пояснень, наполягайте на службовій перевірці.
3. Поговоріть відверто з колективом. Поясніть свої цілі та бажання. У будь-якому випадку можна досягнути компромісу.
4. Не чекайте слушного часу, щоб дати відсіч. Намагайтесь впевнено відстоювати свою позицію.
5. Не дозволяйте себе принижувати. У тому, що вас цькують вашої вини немає. Працюйте над підвищенням самооцінки.
6. Проаналізуйте власну поведінку та ставлення до колег. Спробуйте знайти позитивні риси в людей, з якими працюєте.

Човен не йде вперед, якщо кожен гребе в свою сторону.

Прислів'я народу суахілі

При єднанні і мале зростає, при розбраті і найбільше розпадається.

Гай Саллюстрій,

давньоримський історик

Дякую за увагу!